

Kuva: Jouko Rikkinen, CC-BY-NC-4.0

JÄTTIPUTKI
Haitallinen vieraslaji

Kuva: Hanna Lindblom, K-S:n Ely-Keskus.

TUNNISTUS

- Monivuotinen
- Kookas kasvi: yleensä 2-3 metriä korkea kukintovarsi (myös jopa 5 metrin mittaisia) ja varren läpimitta jopa 10 cm
- Varsi on karheakarvainen ja siinä on punaisia laikkuja
- Lehdet ovat kookkaat ja liuskoittuneet
- Kukkii kesä-elokuussa
- Kukinto on monihaarainen, kuperan mallinen ja väriltään valkoinen tai hennon vaaleanpunainen. Kukinto voi olla yli puoli metriä leveä ja kukkia voi olla jopa 80 000 yhdessä kasvissa. Jättiputki kasvattaa kukinnon yleensä kolmantena vuonna.
- Lisääntyy siementen avulla. Siemenet säilyvät itävinä maassa useita vuosia.

Lisätietoa vieraslajit.fi-sivustolta

MIKSI TULISI TORJUA?

- **Haittaa terveydelle:** jättiputken kasvineste aiheuttaa yhdessä auringon valon kanssa palovamman kaltaisia oireita iholle.
- Tehokkaasti leviävä kasvi, joka tukahduttaa alueen muun kasvillisuuden. Erittäin haastavaa torjua kasviesiintymän laajetessa. Heikentää luonnon monimuotoisuutta ja maisemallisia arvoja.
- Laajat esiintymät rajoittavat alueen virkistyskäyttöä (esim. kalastus tai ulkoilu jokivarsilla)
- Voi alentaa kiinteistön ja maan arvoa.

[Vieraslajilain mukaan lupiini poistettava.](#)

Jättiputket ovat kotoisin Kaukasiasta ja Lounais-Aasiasta, mistä se on tuotu koristekasveiksi Eurooppaan 1800-luvulla. Jättiputkia on käytetty myös rehukasvina. Puutarhoista jättiputket ovat levinneet tienpientareille, asumattomille tonteille, metsä-, pelto- ja ranta-alueille. Sen siemenet kulkeutuvat myös vesistöjä pitkin uusille alueille. Suomessa esiintyviä jättiputkilajeja ovat kaukasianjättiputki (yleisin), persianjättiputki sekä armenianjättiputki. Jättiputket on säädetty haitalliseksi vieraslajeiksi koko EU:n alueella. **Kansallinen vieraslajilaki tuli voimaan 1.1.2016.**

Kuvat: Hanna Lindblom, K-S:n Ely-keskus.

TORJUNTA

- **Suojavarusteiden käyttö aina jättiputkea torjuttaessa;** Vartaloon ja päähin peittävä vaatetus ja hansikkaat, myös suojalasien ja hengityssuojaimen käyttö suositeltavaa.

Siementaimet: Helpoin hävittää, kun kasvi on vielä nuori. Siementaimet hävitetään kitkemällä kasvit ja hävittäen taimet juurineen.

Isommat jättiputket: Kaivaminen lapiolla. 1. Peitä kukinto jätessäkillä ja katkaise varsi jätessäkkiin. 2. Kaiva kasvi lapiolla juurineen maasta 10-20 cm syvyydestä. 3. Hävitä kukinto ja siemenet polttamalla ja varret sekä lehdet kompostoimalla.

• Peittäminen:

- Sopii selvärjaisille kasvustoille. Tuhoaa tehokkaasti maaperän siemenpankin.
- Kasvusto kannattaa ensin niittää.
- Peitetään kasvusto ainakin kahden vuoden ajaksi yhtenäisellä, mustalla valoa ja vettä läpäisemättömällä ja repeytymättömällä muovilla. Asennetaan heti keväällä.

• Niittäminen ja kukintojen leikkaus

- Toistuva niittäminen estää kasvia yhteyttämästä ja heikentää sen elinvoimaisuutta.
- Niittäminen onnistuu parhaiten viikatteella tai raivaussahalla kasvuston ollessa alle metristä.
- Katkaistut rungon palat ja lehdet voi hävittää kompostiin
- Siemenet ja kukinnot hävitetään polttamalla, siementen tuhoutumisen varmistamiseksi.
- Kukinnon katkaisemalla estetään uusien siementen kehittyminen. Oikea aika kukintojen keruulle on, kun pääkukinto on lakastunut ja tehnyt raat siemenet ja sivukukinnoissa vielä kukka. Yleensä kyseinen aika on heinäkuun lopussa. Kukinnot kerätään huolellisesti jätessäkkeihin ja poltetaan.

Huolehdiathan vieraskasvijätteen ja muun puutarhajätteen oikeaoppisen hävityksen

- Ethän kuljeta jätettä lähimetsään tai muuhun ympäristöön!
- Kompostiin VAIN lisääntymättömät kasvinosat
- Lisääntyvät osat hävitetään polttamalla
- Kysy tarkemmat ohjeet jätteen hävittämiselle paikalliselta jätehuoltoyhtiöltäsi

Kuva: Jouni Leminen, K-S:n Ely-keskus.

Lapin vieraskasvit tunnetuksi ja haltuun -hanke

- edistetään Lapin kylien maaseutumaisen säilyttämistä ja suojelua
- tietoa haitallisista vieraslajeista ja opastusta vieraskasvien torjuntaan
- kartoitetaan Lapin vieraslajitilannetta, otetaan vastaan tietoa esiintymistä, käytännön torjuntaa yhdessä alueen asukkaiden ja toimijoiden kanssa
- pyritään tarttumaan vieraslajien tuomiin haasteisiin yhdessä muiden toimijoiden kanssa → vakiinnutetaan toimivat käytännöt Lappiin ongelmien ratkaisemiseksi

Ole rohkeasti meihin yhteydessä!

Lapin Maa- ja kotitalousnaiset ry lisätietoa hankevastaavalta

p.050 5146151

johanna.konttila@maajakotitalousnaiset.fi

Lisätietoa vieraslajit.fi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET